

1. **PROST** (16) *av*

prost (10), **prość** (6); *prost FalZioł, RejRozpr, BielKron (4), RejZwierc, KochSz, Calep (2); prość GrzepGeom (6).*

o jasne.

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów).

Wyrażenie przyimkowe: »na prost (prość)« = recta Calep, Cn; directe, directim, directum, normaliter, prorsum, prorsus, proversus, recte, in directo, in rectum Cn (16) :

1. Równo w ujęciu liniowym, nie odchylając się; protinus Cn (15) : á także ciągnąc [rodzące się dziecko *hakami*] lekko/ á żelazem nie naproft/ ale tak iżby ciągnąć y na tę/ y na onę łtronę: naciągała/ á iakoby chwieiącz á wychowyraiącz: płód wyriwała. *FalZioł V 33v; BielKron 285; GrzepGeom K3v; Recta – Naproft, profczie. Calep 906a.*

W przeciwstawieniu: »iść na prość ... kolicć« (1): Ale tym obyczáiem nie zmierzy Circumferencyéy: ábówiém Cérkiel ná prość łtąpa/ á Circumferencya nie idzie ná prość/ ále koli GrzepGeom K3v.

Zwrot: »iść na prość« (3): Superficies nie równa iest/ która od liniéy do liniéy nie wźędzie iednáko idzie na prość. GrzepGeom C2v, K3v. Cf W przeciwstawieniu.

a. Przed siebie, do przodu (5) : *Lineae profté aequidistantes łą/ [...] které téz by niewiém iáko długo ná prość wiódł/ y ná tę y ná drugą łtronę/ nigdy łye nie znidą. GrzepGeom C2v.*

W przeciwstawieniu: »na prost... z boku« (1): Drab [= pionek szachowy] ná proft chodzi/ ále z boku kole KochSz A3v.

Fraza: »idąc, jadąc na prost« [szyk zmienny] (1:1): ziemią ná proft idąc dwie rzece weń [w Don] wpadáią/ Doniec á Schokłná BielKron 431, 431v.

Przen: Uczciwie, bez oszustw (1) :

W przeciwstawieniu: »na prost ... wspanak« (1): Ale v was ták y owák Czáfem ná proft á czáfem wípák RejRozpr D.

b. Na skróty (2) : po nich [wyjechał] Biłkup Zágábáeńki/ themu niedziw iáko kłędzu bo wiedział przeskoki ná proft BielKron 309v; Bo pátrż kto łie puści łciefzką ná błoto ná proft á omináčby mógł/ pewnie łie vbłóćć muśi. *RejZwierc 91v.*

c. Po przekątnej (1) : *Dimetiens – Liniąna proft wimierzaiacą. Calep 325a.*

2. Prawdopodobnie: Równoległe (1) :

W przeciwstawieniu: »na prość... ze strony« (1): Angulus planus, káth co ná równiéy/ iest kiedy dwie lineae ná równiéy będąc/ iedná do drugiéy nie ná prość/ ále ze łtrony przytyka. GrzepGeom C2v.

*Cf **PROSTY***